

Anne-Marie Donslund, Glenn Ringtved. Alberta Winding og Daniel Zimakoff: Er I der? – en facebookroman, Gyldendal, 2010

Er I der? – en facebookroman er en kollektivroman med fire forfattere og 4 personer, som er forfatterne egne samt en som ikke er til stede. Om ham drejer deres skrivelser på facebook sig mest. Også om de fire unges indbyrdes forhold på efterskolen sidste år og nu, hvor de mest er i kontakt med hinanden på facebook. Romanen kan læses som et studie i, hvordan fortællingen bliver til for øjnene af en. Mit forslag til undervisning går på at lade eleverne i grupper skrive på samme måde som Anne-Marie Donslund, Alberte Winding, Daniel Zimakoff og Glenn Ringtved.

Undervisningsforslagene er sat ind imellem mine notater efter læsning af romanen.

God fornøjelse

Kurt Thybo

August 2011

A.**Anmeldelse/referat af Er i der?**

I mangel af bedre viser jeg et billede af de fire unge menneskers alter egoer. Hvad er egentlig en facebookroman? Jo, i dette tilfælde er det en roman, hvor plottet udvikler sig gennem, at forfatterne skriver manuskriptet på facebook ligesom du og jeg skriver til og med hinanden på sitet IRL. De fire unge mennesker, der dagligt skriver til hinanden er Mirabelle eller Bella eller Mira. Hun bor i København sammen med sin digtermor, der nok kan hænge lidt fast i firserne med sort tøj og ditto tanker. Besidderisk over for datteren er hun også. Valdemar er overklassedrengen, der kommer ind på gymnasiet uden problemer. Han bor med sine forældre i Nordsjælland. En ganske almindelig familie, sådan da, indtil den krakelerer som almindelig. Så er der Rebekka fra Ikast og i Ikast er de indremissionske. Rebekkas forældre er i hvert fald. Det giver en del overvejelser og restriktioner for Rebekka, som ellers er en ganske livskraftig ung dame. Tobias er proletardrengen fra Aalborg. Han begynder godt nok på gymnasiet, men ender ret hurtigt med at være at være stik-i-rend-dreng hos Slagter Bent.

A1**Forslag til undervisning:**

Personer: Mirabella, Rebekka, Valdemar, Tobias og (Johan)

Til eleverne:

Skriv en sætning, hvor du karakteriserer de 4 personer og den fraværende Johan

Skriv i grupper på 4 fem sætninger på en synopsis til jeres egen facebook-fortælling, hvor I skriver og I er hovedpersoner (handlingen kan foregå i en sommerferie, på en telttur, i klassen, i en bande, eller..... mange flere muligheder)

Lav derefter en kort person karakteristik af alle 4 – skriv ikke karakteristikken af din egen figur, men lad en af de andre udtænke den

Skriv første kapitel på facebook eller en anden social platform

B**Anmeldelse/referat af Er i der?**

Fælles for de 4 er at har sammen et år på en efterskole og en bestemt begivenhed på den efterskole har betydet enormt meget for de 4 samt en af deres kammerater, Johan. Hvad skete der på efterskolen? De fem havde sammen med andre meldt sig til et psykologikursus med en lærer, som

åbenbart var i stand til at sætte forskellige ting i gang hos de unge. I hvert fald var de en aften i gang med en form for sandhedsleg, hvor de hver især skulle fortælle om noget af det mest hemmelige, de havde gjort i deres liv. Under facebookskrivningen finder de ud af, at ikke alle har været ærlige, men at Johan har været det. Ikke nok med det; han viser sig at være mere psykisk sårbar, end de er klar over. Og han er forsvundet på Facebook, på sms og i det hele taget. Det er faktisk optakten til hele plottet. Johan er væk. Han bliver fundet; han er indlagt på psykiatrisk i Odense. Tvangsindlagt endda. Hvad er det, der har gjort ham så psykisk ustabil. Det er faktisk ikke godt at vide, men han kommer fra en noget dysfunktionel familie, som vistnok opdrætter hunde. De hunde er også en del af den hemmelighed, han fortalte. Hemmeligheden er da også ulækker og ret sær, men man bliver vel ikke psykisk syg at have haft seksuel omgang med hunde. Det er heller ikke sikkert, at det er det, der gør ham syg, men i hvert fald ligger han der efter et selvmordsforsøg.

B1**Undervisning**

Plotudvikling: Lad en anden gruppe læse jeres synopsis og jeres personer. Gruppen kommer med forslag til, hvordan plottet skal udvikle sig.

Hvad er hovedproblemet?

Hvem er med og hvem er imod?.

Hvilke hindringer skal der lægges for hovedpersonerne og hvilke hjælpeforanstaltninger?

En sten i skoen: En af skriverne får en bunden opgave: din figur er blevet forelsket i en af de andre figurer, afslører en pinlig/forfærdelig/skræmmende hemmelighed

Læreren kan lægge en udefrakommende begivenhed ind. Sygdom, død i familien, en anden social begivenhed hos en af figurerne, eller en anden begivenhed udenfor figurerne som sætter dem ud af de vante skrivemønstre.

C**Anmeldelse/referat af Er i der?**

Hvad gør de andre? De vil redde Johan ud. Mirabella med det store hjerte fører an, Rebekka følger trop. Hun har god praktisk sans, men har til gengæld svært ved at slippe hjemmefra de indremissionske forældre i Ikast. Valdemar har problemer med at finde sin plads i 1. g i Helsingør og Tobias

kan vist ikke finde ud af at gå på gymnasium overhovedet. Drengene er lunkne ved at skulle til Odense, for at få Johan befriet fra det danske sundhedssystem. Dovenskab og mangel på interesse for ham er det vel også lidt. Pigerne var vilde med Johan. Det er ikke altid, drengene synes, det er så godt.

Under skrivningen finder de fire ud af, at de må mødes både for at planlægge befrielsen af Johan samt at være sammen som dengang på efterskolen. Det bliver til Valdemars 17 års fødselsdag i Nordsjælland. Festen bliver en fiasko. Rebekka og Valdemar er brændt en smule lune på hinanden, men det kan vanskeligt udvikle sig, når en af Valdes piger fra gymnasiet kommer og kysser ham til sig. Det gider sunde og naturlige Rebekka fra Ikast ikke. Så hjem igen med sur og skuffet mine. Et særligt godt og tæt møde bliver det ikke for de fire. Og Johan er ikke kommet fri af spændetrøjen.

Man kan vel tale om en form for stilstand i forholdet mellem de fire. De skriver sammen, men der sker ikke så meget. Men på andre fronter sker der rigtig meget. Valdemar finder ud af, at moren nok ikke har stress alligevel. Hun vil skilles og har i en rum tid kendt en anden mand. Rebekka skal med handelsskolen i Ikast på studietur til Berlin. Sammen med at søsteren erklærer sig lesbisk hjemme i den indremissionske Ikast-familie rykker det ved Rebekka og hele familien. Deres mor løsner op, faren lægger sig syg. Men ud af det kommer en Rebekka, der bedre ved hvad hun vil, tør og kan – og gør det. Også forholdet til Valdemar får måske en chance til. Kanterne hos den lidt tilbageholdne jyske pige overfor den smarte nordsjællandske dreng skal først lige slibes til.

Den fraværende Johan bliver alligevel katalysatoren for de fire andres muligheder for et sammenhold og samvær. Han bliver på hospitalet kæreste med en anden indlagt, Zelma og da han bliver udskrevet med de fires hjælp, begynder Zelma og han en Bonnie og Clyde-tur gennem hele landet, hvor de røver, stjæler, brænder Johans families hundekennel af og i det hele taget efterlader en syndflod af mindre og større forbrydelser bag sig. Zelma fører an forstås det, mens Johan ligesom prøver at holde igen og hjælpe ofrene. Man kan vel her tale om en noget vanvittig eskalering af fortællingen. Sandsynlighedsbarometeret står måske ikke allerhøjest i de afsnit.

Til julefrokosten hos Tobias, som kommer i stand efter en del kontroverser og skriven frem og tilbage er Tobias og Mirabella brændt lidt varme på hinanden. Hun får vel der sit første rigtige kys af ham. Hun har ikke rigtig været sammen med drenge før. Som før nævnt er hendes mor et følelsesmenneske, som oven i købet har mødt psykologilæreren Frans til en sort firserfest og begyndt at se ham. Forholdet er vist ikke uproblematisk, for Mirabella skal i perioder være mor for moren. Men da Tobias kommer forbi hovedstaden og er sammen med hende på hendes værelse, dukker moren og skaber en scene, der får Tobias til at flygte ud i bare underbukser. Det gør ham ikke venligt stemt overfor Mirabellas mor. Til julefrokosten er det som om alle problemer er sat på standby og en fremtid for de fire sammen og måske endda to og to er mulig.

Johan er blevet fanget; han flytter nok sammen med moren, der har fået en lejlighed i byen. Ikke mere hunde til ham og en storebror, der er skør. Måske er alle skøre i den familie.

C1**Undervisning**

Skriv jeres facebook-fortælling færdig.

Lad en anden gruppe læse jeres fortælling og lad dem kritisk kommentere

Skriv jeres facebook-fortælling igennem igen med rettelser

En anden opgave:

Hvordan adskiller Er I der? – en facebookroman fra andre bøger I har læst i skolen? Hvad gør den bedre/dårligere?

Hvad vil I sige, bogen handler om ?

Hvad drejer den sig om? – hvad er det, den vil fortælle læseren?

Individuelt: Giv en samlet vurdering af romanen?

Hvad er det, der gør denne roman til noget særligt i forhold til andre ungdomsromaner? Fortælle-
lemåden er afgørende forskellig fra andre.

4 forfattere og 4 jeg- fortællere, der skrev fortællingen direkte på Facebook. I virkeligheden er bogen kun et optryk af de mange ugers skriven på Facebook. Det har givet en samtidighed i teksten. Det er som at være hos forfatteren/fortælleren i skriveøjeblikket. Det er også som at være vidne til fortællere, der skriver på de andres indfald og tekst. Og hvad de skriver, ved man/forfatterne ikke, før det er skrevet. Den enkelte forfatter har ikke kunnet planlægge, hvad næste blogindlæg skulle være; skulle handle om, for han skulle jo svare på det foregående og udvikle i forhold til det. Ind imellem giver det læseren et indtryk af sprudlende og gnistrende samspil, andre gange skriver den ene eller den anden, at nu er tråden sprunget og nu skal en af de andre hjælpe med at få tråden bundet igen.

Indtrykket af, at fortællingen bliver til for øjnene læseren er jo ikke ny. Faktisk er det sådan hver gang. Men indtrykket af, at det samme sker for forfatterne undervejs er spændende at følge.

August 2011

Kurt Thybo

